

a vegyeshangrendű főnevek hátulképzett preferenciája
magánhangzóval kezdődő toldalékokkal erősebb

Rácz, Péter

2023-10-24

*“ma éjjel vedeljük a pezsgőt, egymáshoz simulunk ketten, ketten a parketten”
(pajor tamás)*

- ▶ [back]+e főnevek vacillálnak [front] és [back] toldalékok között
- ▶ familiáris szavak: főleg [back] toldalékok. *haverok/haverek*,
barterban/barterben, *alteros/?alteres*
- ▶ művelt szavak: [front] toldalékok: *partnerem/partnerom*, *parketten/?parketton*,
modellek/?modellok

Ha egy kétszótagos, vegyes hangrendű, e-s főnév szereti a hátulképzett toldalékokat, akkor a magánhangzóval kezdődő toldalékok esetében ez a preferencia erősebb, mint a mássalhangzóval kezdődő toldalékok esetében. Ha az előlképzett toldalékokat szereti, akkor ez a preferencia gyengébb. (Forró Orsolya)

példa	tő	toldalék
partnerek > *partnerok	front	V
partnernek > partnernak	front	C
havernak > havernek	back	C
haverok > *havernek	back	V

- ▶ összeszedtem az összes magyar kétszótagú, vegyeshangrendű, e-s főnevet a magyar webkorpusz 2-ből (Nemeskey 2022)
- ▶ szűrtem helyesírásra, kidobáltam az összetett szavakat és a szemetet
- ▶ 235 alak: *koncert, docens, projekt, szovjet, szoftver, kódex, modell, konszern, sláger, muter, kolesz, krapek, komplex (. . .) pajesz, balek, maszek, fater, matek, haver*
- ▶ összeszedtem a vaciláló toldalékos alakokat

lemma	tag	form	freq
samesz	Dat	samesznek / samesznak	18 / 26
samesz	Plur	sameszek / sameszok	33 / 80
sumer	Dat	sumernek / sumernak	81 / 45
sumer	Plur	sumerek / sumerok	386 / 711

lemma	xpostag	form	freq
samesz	[/N][Dat]	samesznek / samesznak	18 / 26
samesz	[/N][Pl][Nom]	sameszek / sameszok	33 / 80
sumer	[/N][Dat]	sumernek / sumernak	81 / 45
sumer	[/N][Pl][Nom]	sumerek / sumerok	386 / 711

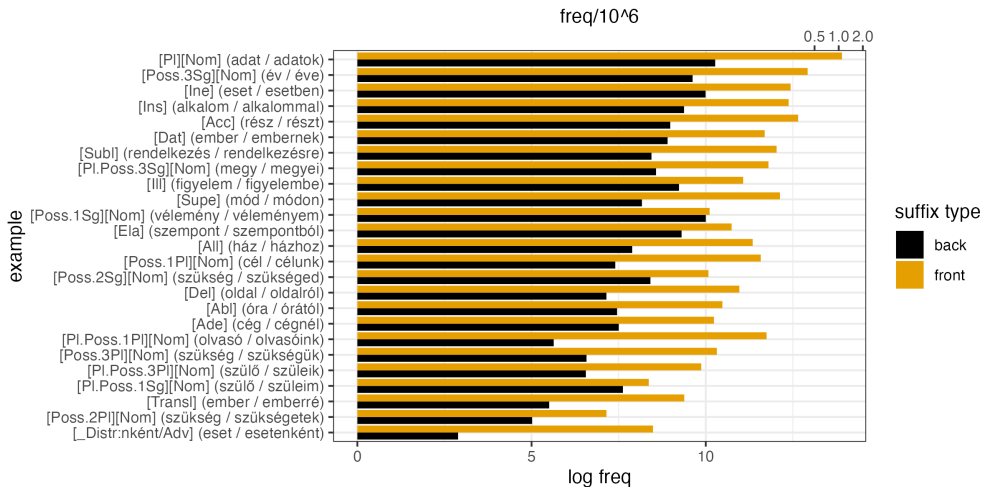

Figure 1: Toldalékolt alakok arányai az adatbázisban

lemma	xpostag	form	freq
samesz	[/N][Dat]	samesznek / sameszrak	18 / 26
samesz	[/N][Pl][Nom]	sameszek / sameszok	33 / 80
sumer	[/N][Dat]	sumernek / sumernak	81 / 45
sumer	[/N][Pl][Nom]	sumerek / sumerok	386 / 711

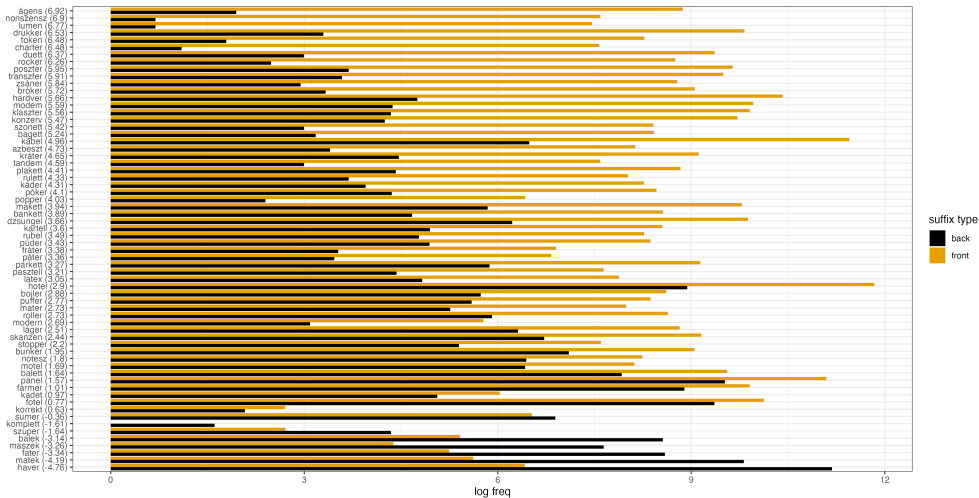

Figure 2: Toldalékolt tövek arányai az adatbázisban (példák)

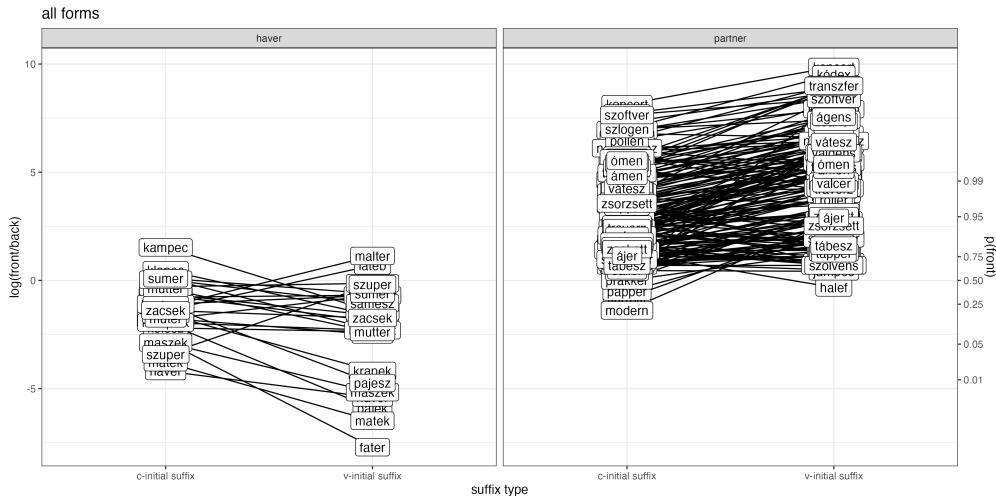

Figure 3: C- és V-toldalékok arányai

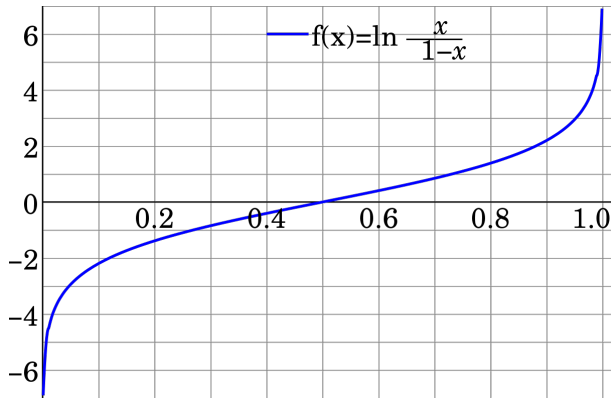

Figure 4: Logit

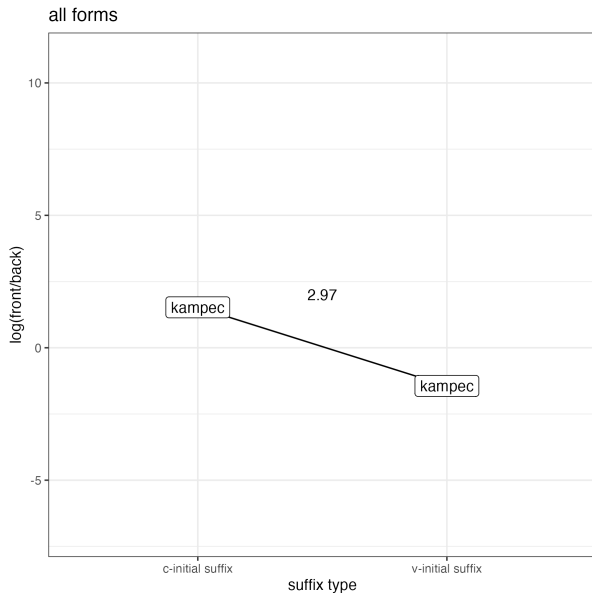

Figure 5: C- és V-toldalékok arányai

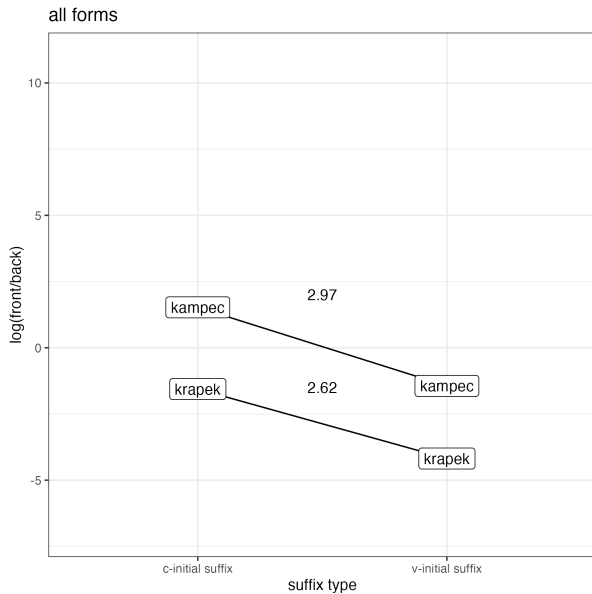

Figure 6: C- és V-toldalékok arányai

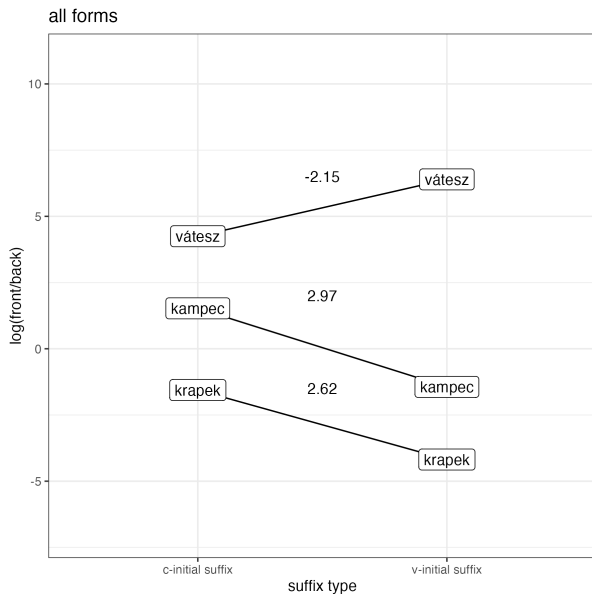

Figure 7: C- és V-toldalékok arányai

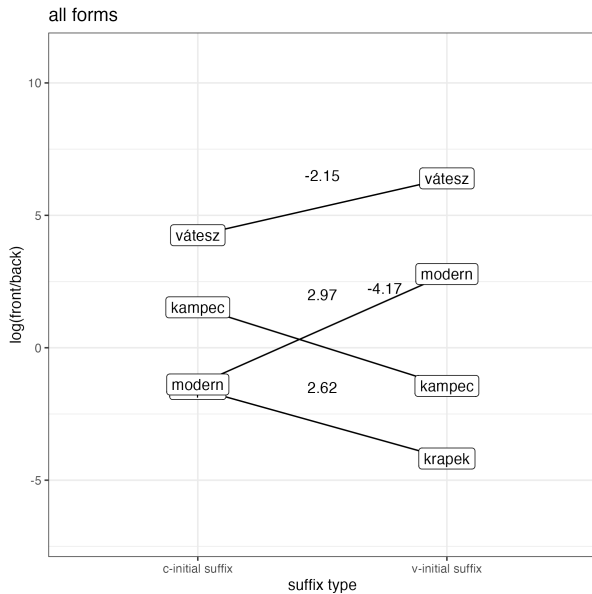

Figure 8: C- és V-toldalékok arányai

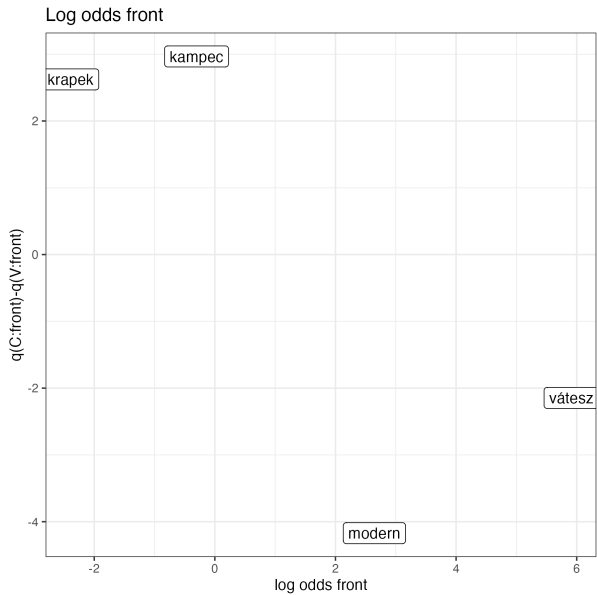

Figure 9: arányok és arányok

Log odds front

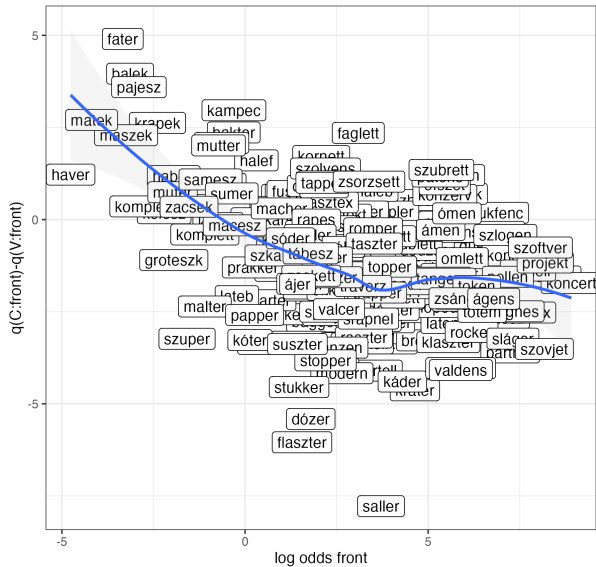

Figure 10: arányok és arányok

Összegoflalás

- ▶ ha egy vegyes főnév nagyon szereti a back alakokat, akkor különösen szereti őket V-kezdetű toldalékokkal
- ▶ ha szereti a front alakokat, akkor különösen szereti őket V-kezdetű toldalékokkal
- ▶ ez a viszony nem lineáris. addig marad igaz, amíg vannak rendesen back alakok
- ▶ hogyan tudjuk ezt kidesztillálni a tövek és toldalékok varianciájából?

lemma	xpostag	suffix_initial	back	front
haver	[/N][Ade]	C	havernál	havernél
haver	[/N][All]	C	haverhoz	haverhez
haver	[/N][Pl][Nom]	V	haverok	haverek
haver	[/N][Poss.1Sg][Nom]	V	haverom	haverem
partner	[/N][Ade]	C	partnernál	partnernél
partner	[/N][All]	C	partnerhoz	partnerhez
partner	[/N][Pl][Nom]	V	partnerok	partnerek
partner	[/N][Poss.1Pl][Nom]	V	partnerunk	partnerünk

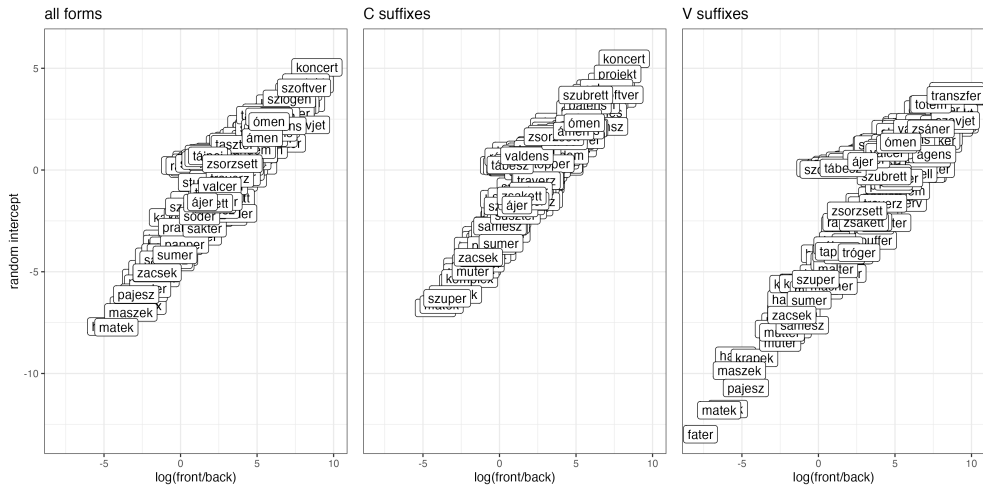

Figure 12: Random interceptek és átlagok

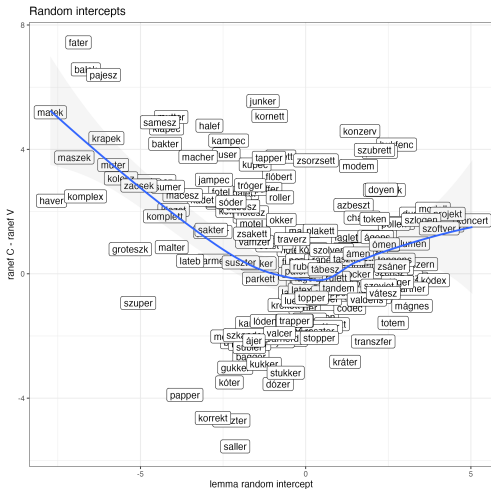
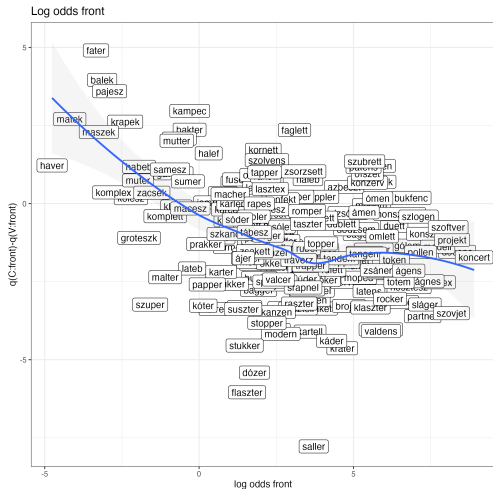

Figure 13: A talált összefüggés átlagokkal és random interceptekkel

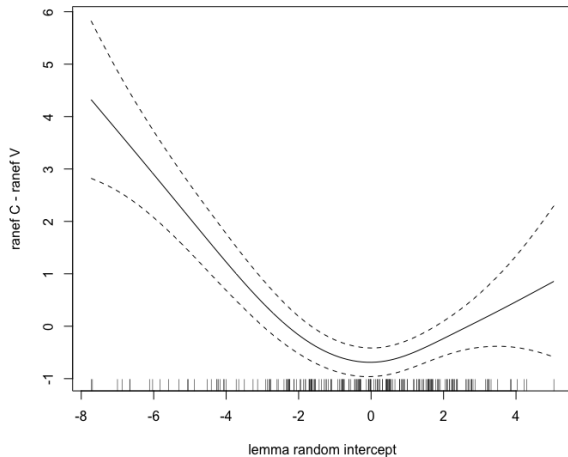

Figure 14: A random interceptek aránya és a random interceptek közötti összefüggés egy gámban

- ▶ “egy bizonyos szint fölött nem megy az ember egy bizonyos szint alá” (ep)